

Relativnost a relativismus

Podle jednoho výkladu na internetu „relativismus obhájí tezi, podle níž není nic jednoduše morálně dobré nebo morálně špatné, nýbrž, že vše je morálně správné pouze pro osobu, společnost, morální tradici, epochu nebo nějaký étos. ... *Neexistují žádné univerzálně platné morální soudy.*“ To je ovšem otázka, zda tím je skutečnost etického relativismu náležitě postižena. Připustíme-li totiž, že i obdobné situace se sobě jen v něčem podobají, ale že nikdy nejsou ztotožnitelné, jako ostatně vůbec ve světě naší zkušenosti (ve světě našeho života, jak to překládal Patočka) nejsou nikdy naprosto totožné, ale že se některé navzájem jenom podobají, musíme připustit i to, že také mravní situace se navzájem jenom v něčem podobají, ale že nejsou totožné. A protože každá naše skutečná „odpověď“ na mravní problém se musí vztahovat také k příslušnému kontextu, tj. k příslušné konkrétní a ergo jedinečné mravní situaci, musí být vždycky v něčem také jedinečná a nemůže takový konkrétní problém „řešit“ jen aplikací nějaké obecné normy. Každé (správné nebo nesprávné) řešení určitého (tj. také jedinečného) mravního problému musí být vztaženo (vztah = relatio) k příslušné mravní situaci. To však ještě neznamená žádnou libovolnost, nýbrž stále to může být ještě interpretováno tak, že navzdory různosti mravních problémů a různosti mravních situací může být v určité konkrétní situaci správné jenom jedno jediné řešení, a že jenom toto jediné řešení může být závazné. Taková závaznost pochopitelně nemůže být zaměňována za obecnou platnost a nemůže být obecně připisována žádnému konkrétně formulovanému morálnímu zákonu nebo předpisu, odloučenému od konkrétních (a tedy jedinečných) mravních situací.

(Písek, 150830-2.)